

forea@kpi.ua
www.forea.kpi.ua
+380442366281

30.10.2020

ІНФОРМАЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ №19

З ПИТАНЬ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ

ДІЯЛЬНОСТІ

Міжнародна освітня міграція

Літо-осінь 2020 р.

До уваги

директорів інститутів, деканів факультетів та їх заступників з міжнародної діяльності, завідувачів кафедр, керівників міжнародних офісів та інших підрозділів університету, які працюють у сфері зовнішньоекономічної діяльності

Зміст:

1. Тенденції освітньої міграції докарантинного періоду	3
2. Огляд регіональних ринків освітніх послуг	10
2.1. Африканський регіон	10
2.2. Азіатський регіон	13
2.3. Країни СНД	17
3. Наслідки карантинних обмежень для освітньої галузі	20
4. Організація міжнародної діяльності КПІ ім. Ігоря Сікорського в період карантину	26

Укладачі: Відділ зовнішньоекономічної діяльності Департаменту міжнародного співробітництва КПІ ім. Ігоря Сікорського

1. Тенденції освітньої міграції докарантинного періоду

Міжнародний ринок праці стає дедалі привабливішим для молоді та спонукає її до пошуку відповідних освітніх послуг за кордоном. Міжнародна освітня міграція є переміщенням людей між країнами з метою здобуття освіти різного рівня незалежно від терміну перебування за межами країни походження. В умовах глобалізації економіки, посилення інтернаціоналізації університетської освіти сприяє налагодженню обміну як інформацією, досягненнями науки, технологій, так і висококваліфікованими фахівцями, об'єктами інтелектуальної власності, активізує трансфер знань, перспективні наукові дослідження. Потоки освітніх мігрантів можуть значно змінити тенденції розвитку міжнародної економіки.

В українському суспільстві сформовані певні міграційні настанови в освітній сфері, зокрема, існує стійке переконання потенційних мігрантів у вищій якості життя в країнах призначення та впевненості у наявності попиту на робочу силу. Саме це мотивує набуття освіти за кордоном. В останні роки як у цілому в світі, так й серед українців відбулося формування своєрідної моди на освітню міграцію за кордон, спричинене активною популяризацією навчання закордонними ЗВО та фірмами-посередниками на території країни у школах, громадському транспорті, освітніх виставках (Рис. 1).

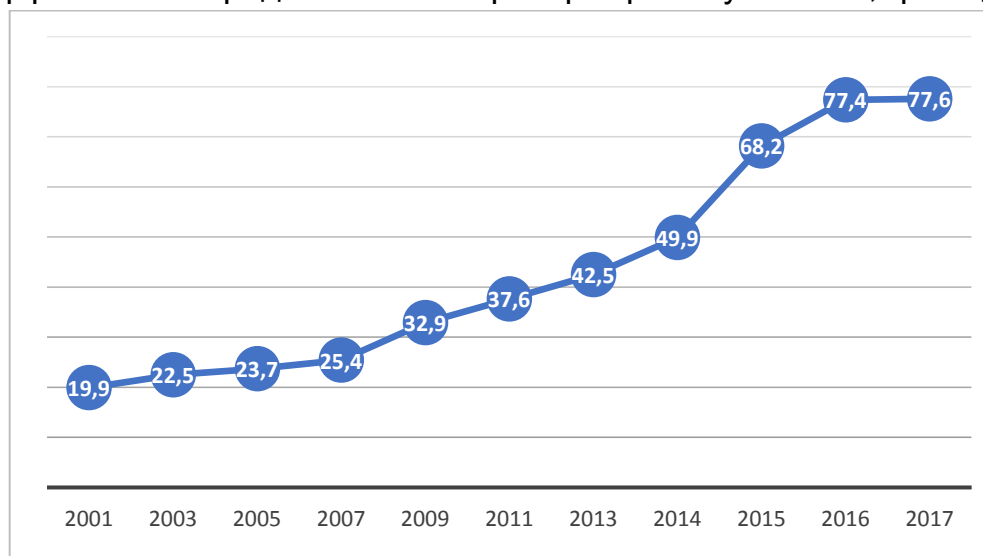

Рис. 1. Кількість українських студентів за кордоном, тис. осіб

Серед основних рис зовнішніх освітніх міграційних потоків населення України - підвищення частки саме молоді серед мігрантів. За даними з національної доповіді «Українське суспільство: міграційний вимір», підготовленої Інститутом демографії та соціальних досліджень ім. М. В. Птухи НАН України у 2018 р., - «Чисельність українських студентів за кордоном стрімко зростає – з 5,2 тис. у 1999/2000 н. р. до 66,7 тис. у 2015/2016 н. р. Обумовлено це, зокрема, й політикою країн-сусідів (переважно Польщі) щодо залучення української молоді для підтримки власної системи освіти. Значна частина молоді виїжджає з України на навчання за кордон з метою отримання доступу до ринку праці країн ЄС. Польща сьогодні є країною з найбільшою кількістю українських

студентів. Даються взнаки територіальна близькість, відсутність високого мовного бар'єра, невисока вартість навчання та проживання, поширеність пільгових і безкоштовних програм. Перетворення освітньої міграції на постійну є основною загрозою для України». Серед найбільш бажаних для навчання країн українські студенти назвали Польщу, Німеччину, Велику Британію, США.

Іноді батьки приймають рішення про направлення на навчання закордон навіть школярів після базової середньої школи з метою пришвидшення адаптації до оточення, опанування мови та підготовки до вступу.

Країни, популярні для отримання вищої освіти серед студентів-українців:

- Польща;
- Чехія;
- Іспанія;
- Канада;
- Італія;
- Австрія;
- Велика Британія;
- Німеччина;
- Сполучені Штати Америки;
- Франція.

За даними опитування, проведеного через інтернет у 2018 р. аналітичним центром CEDOS, серед понад 1 000 українців, які навчаються в Польщі, лише 6 % після завершення навчання мали намір повернутися в Україну. ⁱ

У Словаччині більшість українських студентів мають намір переїхати до іншої країни ЄС після випуску. Майже кожен п'ятий студент зазначив, що хотів би залишитися у Словацькій Республіці, і лише невелика частка (менш ніж одна п'ята) студентів сказали, що хочуть повернутися до України. ⁱⁱ

З відповідей українських студентів в Угорщині на подібне онлайн-опитування був зроблений висновок, що більшість респондентів планують залишатися в Угорщині (26,6 % від усіх респондентів). Повернення в Україну або переїзд до іншої країни Європейського Союзу розглядали лише 15 % та 12 % від усіх опитаних. Водночас в цій країні спостерігається достатньо велике число студентів з іноземним громадянством. Перші півтора десятка країн, громадяни яких здобувають освіту в Угорщині, подані в табл. 1. ⁱⁱⁱ

Таблиця 1

Статистична чисельність іноземних студентів, які навчаються в Угорщині за громадянством на осінь 2018/2019 н. р. ^{iv}

<i>Громадянство</i>	<i>Осіб</i>
Німеччина	3 404
Китай	2 368
Іран	2 159
Сербія	1 616
Румунія	1 411

<i>Громадянство</i>	<i>Осіб</i>
Словаччина	1 353
Туреччина	1 132
Нігерія	967
Україна	916
Норвегія	906

<i>Громадянство</i>	<i>Осіб</i>
Йорданія	789
Індія	724
Пакистан	713
Франція	657
Південна Корея	618

У понад третини українських студентів, які навчаються в Чехії, в планах - залишитися в країні навчання, приблизно стільки ж не були готові назвати свої подальші дії, тоді як одна п'ята планують переїхати в іншу країну (переважно в межах ЄС) і лише менш ніж одна десята збираються повертатися до України. Розвиток вищої освіти Чехії у перше десятиліття 2000-х років пережив різке збільшення кількості студентів університетів з 200 тисяч у 2001 році до майже 400 тисяч у 2010 році. Це явище важко пояснити лише зростанням кількості приватних шкіл або припливом іноземних студентів, адже чеські студенти становили переважну більшість (96 % у 2001 та 91 % у 2010), і їхня кількість майже вдвічі зросла протягом згаданого періоду. Втім деякі фахівці виступають «за значне зменшення кількості студентів і відстоюють потребу в глибоких структурних та інституційних реформах, спрямованих на попередження інфляції вищої освіти». З 2010 р. до 2017 р. загальна кількість студентів фактично зменшилася майже до 300 тисяч і при сповільненні міграції словацьких студентів (від близько 24 тисяч до близько 22 тисяч), спостерігається зростання зацікавленості чеськими закладами вищої освіти з боку студентів з багатьох країн, що не належать до ЄС, особливо з Росії, України та Казахстану. Їхня кількість подвоїлася з 2010 р. і безкоштовний доступ до державної освіти чеською мовою, безумовно, є важливим фактором в Чехії. Важливість інтернаціоналізації у вищій освіті Чехії визнана на стратегічному рівні.^v

В Україні ж на 31 грудня 2019 р. тимчасово перебували 133 тис. іноземців. Переважно це студенти українських вишів і тимчасові працівники, як засвідчено у звіті Міжнародної організації з міграції Агентства ООН з питань міграції. Після спаду,

обумовленого складною безпековою та економічною ситуацією, чисельність іноземних студентів у вишах країни знову почала зростати. У 2019-2020 н. р. в Україні навчалися 80 470 студентів-іноземців, які походять зі 158 країн (Рис. 2, 3).^{vi}, ^{vii}

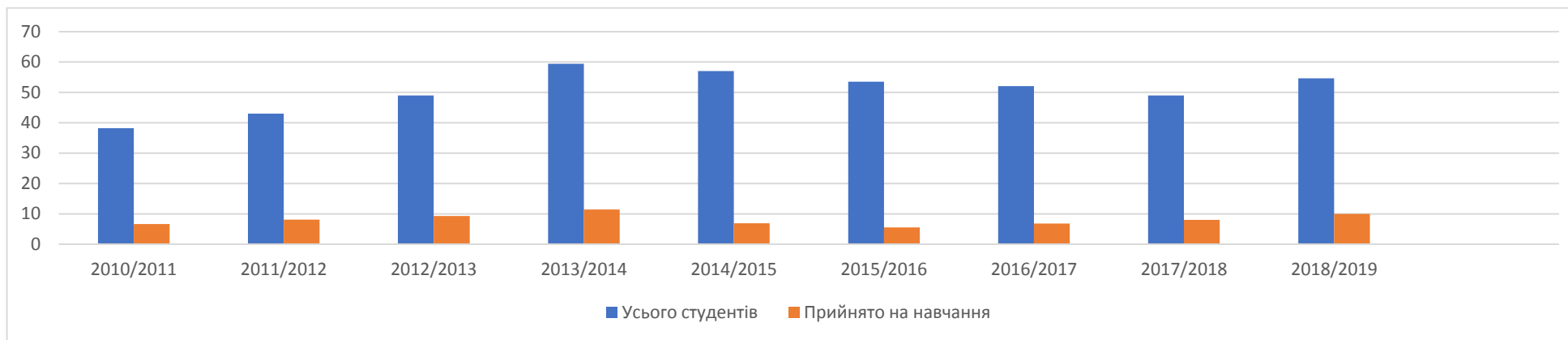

Рис. 2. Чисельність іноземних студентів і загальне число здобувачів вищої освіти в Україні, тис. осіб у 2011–2019 рр.

Рис. 3. Кількість іноземних студентів в Україні в 2011-2019 рр.

За даними Українського державного центру міжнародної освіти, більшість зі студентів-іноземців в Україні були громадянами Індії (19,7 %), Марокко (9,9 %), Азербайджану (8,2 %) (Рис. 4). Водночас в останні роки спостерігається зменшення чисельності студентів з пострадянських країн.

Рис. 4. Перша десятка країн за походженням іноземних студентів, які навчалися в Україні в 2019 р., %^{viii}

Серед спеціальностей в Україні для іноземців найпопулярнішою залишається медична та фармакологічна освіта. Для порівняння можна переглянути на рис. 5 дані Центру науково-технічної інформації Міністерства освіти, науки, досліджень та спорту Словаччини.

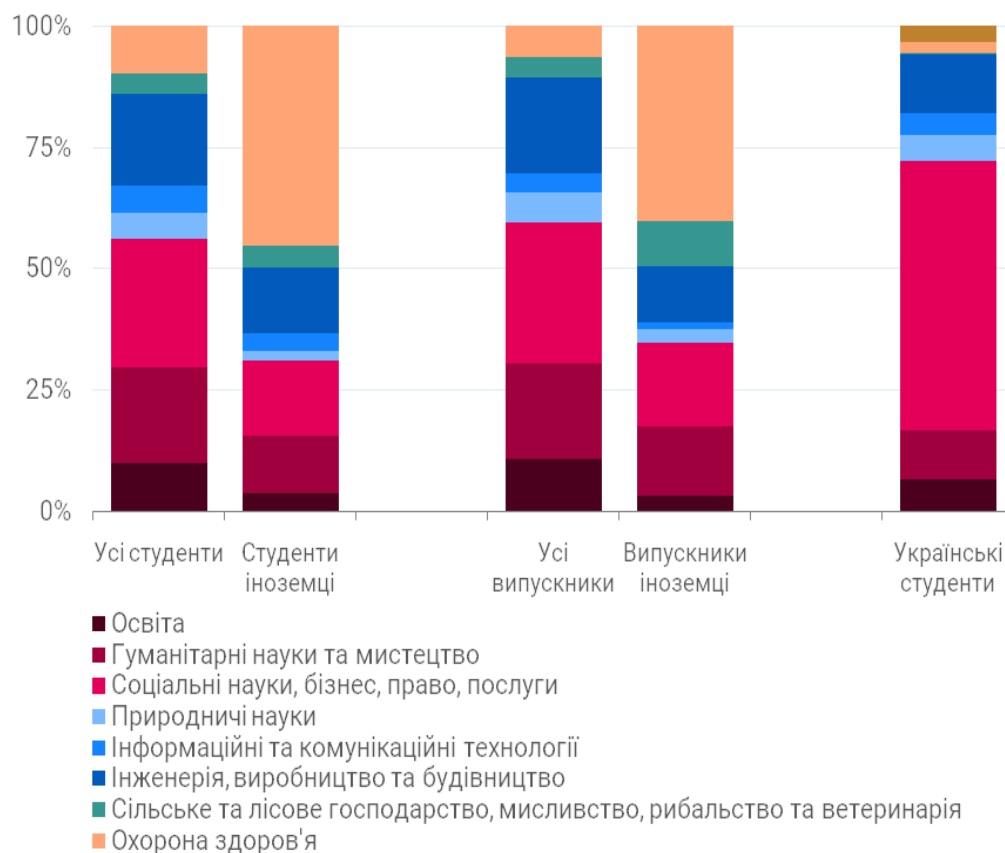

Рис. 5. Розподіл студентів і випускників за спеціальністю у Словаччині (Джерело: VI)

В Україні станом на 2019 р. студенти-іноземці перебували на основному навчанні в числі 70696 осіб (87,85 % від загального числа), для мовної підготовки – 6949 осіб (8,64 %), післядипломну освіту отримували 2814 осіб (3,50 %) та брали участь у програмах академічної мобільності 11 осіб (0,01 %).

Міграція в Східній Азії все частіше характеризується значною зовнішньою і внутрішньою мобільністю студентів. Чисельність іноземних студентів зі Східної Азії, особливо на рівні вищої освіти, в останні роки швидко збільшувалася, в той же час число іноземних студентів в межах субрегіонів також продовжує рости. Прагнучи отримати більш якісну освіту, велика кількість іноземних студентів зі Східної Азії вчать в таких країнах, як США, Канада і Великобританія. У 2018 році Китай продовжував залишатися основним джерелом іноземних студентів у всьому світі, і понад півмільйона його студентів продовжили навчання за кордоном, що на 8 % більше, ніж у 2017 р.

Однак Східна Азія є не тільки основним джерелом іноземних студентів, вона поступово стає важливим напрямком для іноземних студентів, багато з яких приїжджають з субрегіону. Кількість іноземних студентів у вищих навчальних закладах Китаю в 2018 році перевищила 490 000 осіб. У 2018 році найбільшу кількість іноземних студентів в Китаї склали студенти з Республіки Корея. За ними - студенти з Таїланду, Пакистану та Індії. В 2017-2018 навчальному році в США знаходилось понад 360 000 китайських іноземних студентів. За даними Міністерства освіти Китаю кількість китайських студентів, які навчаються за кордоном, у 2018 році досягла 662 100 осіб, що на 8,83 відсотка менше, ніж роком раніше.^{ix}

Нова Зеландія та Австралія залучили велику кількість іноземних студентів, кількість яких зросла з 2012 року в Австралії, досягнувши рекордного рівня майже 758 154 осіб у 2019 році (на 9,7% зростання в порівнянні з 2018 р.), тоді як у Новій Зеландії в 2016/2017 році було понад 91 000 власників студентських віз, причому більшість студентів переважно з Китаю та Індії.^x Серед інших секторів освіти Австралії найбільший обсяг зарахувань та випускників у 2019 році був у вищій освіті 46,2 % та 34,7 % відповідно. Громадянство студентів у секторі вищої освіти було представлено двома провідними країнами – Китаєм (37,3 % студентів) та Індією (20,5 % студентів). Загалом в освіті Австралії першу п'ятірку країн, чії громадяни приїжджають на навчання на п'ятий континент, складають: Китай, Індія (у 2019 збільшення на 34 % у порівнянні з 2018 р.), Непал (у 2019 збільшення на 33,5 % у порівнянні з 2018 р.), Бразилія, В'єтнам.^{xi}

Узагальнення думок експертів і вступників свідчить про наявність таких позитивних рис освіти закордоном:

- отримання диплому, що визнається у світі;
- вивчення та удосконалення навичок володіння іноземною мовою;
- набуття досвіду спілкування в міжкультурному середовищі;
- практика комунікації в міжнародних організаціях;
- можливість працевлаштування в міжнародних компаніях.

Загалом в рецензованих виданнях стверджується - частка освітньої міграції складає 2,1 % серед загального числа міжнародних мігрантів, що втричі менше за трудящих мігрантів. Завдяки міграційним процесам світ стає єдиним. Незважаючи на карантинні обмеження, освітяни та науковці шукають способи взаємодії, а громадяни продовжують шукати кращого життя, кращої освіти, вигіднішої роботи.

2. Огляд регіональних ринків освітніх послуг

2.1. Африканський регіон

Основні проблеми

Світова пандемія COVID-19, її наслідки, а також заходи стримування, які реалізують країни регіону, кардинально змінили освітню сферу, пріоритети і нагальні завдання.

Серед проблем, про які повідомляли ЗМІ, можна відмітити:

- Пандемічні психічні проблеми - Альянс за африканське партнерство (AAP) –провів вебінар на тему «Впоратися з впливом на психічне здоров'я COVID-19 у вищій освіті: відповіді та засвоєні уроки».
- Студенти та лікарі-медики Єгипту закликають Міністерство вищої освіти та наукових досліджень переглянути своє рішення щодо проведення випускних іспитів для студентів влітку. Вони вважають, що екзамени піддають ризику зараження коронавірусом.
- Складність запровадження віртуального навчання в національних ЗВО через погану інфраструктуру, недостатнє фінансування та відсутність необхідних навичок у персоналу (Нігерія).
- Корупція у сфері вищої освіти. Керівники ряду університетів заарештовані через фінансові порушення (Руанда)
- Питання якості докторської освіти. В африканських університетах докторський нагляд недостатній, дослідницьке середовище слабе, фінансування мізерне, а науково-технічні засоби, особливо для предметів STEM, не завжди доступні. Потрібно терміново впровадити стандарти та рекомендації щодо забезпечення якості докторської освіти для використання органами управління якості та університетами по всій Африці, оскільки не всі африканські країни мають спроможність розробляти такі стандарти та вказівки.

- Плагіат. Фальсифікація результатів досліджень не є рідкістю не лише в Африці, а й у всьому світі. Комісія з університетської освіти Кенії висловила серйозні сумніви щодо якості дисертацій понад 100 докторів наук.

Офіційна політика освітніх закладів та контролюючих органів у сфері вищої освіти спрямована на:

- Регулювання термінів і умов поновлення занять в ЗВО після закінчення гострої фази пандемії
- Покращення доступу до якісної освіти та охорони здоров'я (Нігерія)
- Забезпечення повного контролю над акредитацією навчальних програм та наглядом за ними.
- Розширення безкоштовної освіти для охоплення студентів університетів (Гана)
- Закриття ЗВО через погіршення якості освіти (Руанда)
- Створення робочих місць для безробітних випускників (Намібія)
- Підтримки онлайн-навчання в університетах (Уганда)
- Створення нових ЗВО: Сенат Нігерії ухвалив три законопроекти щодо створення в країні таких ЗВО.
- Надання допомоги приватним університетам у зв'язку з COVID-19 (Уганда)

Події і заходи

- ЗВО розпочинають поетапне відновлення занять (більшість країн Африки)
- Covid-19: уряд Гани схвалює заходи безпеки університетів
- Викладачі-практиканти протестують проти умов доплати (Зімбабве)
- Міністерство освіти Марокко прийняло рішення про дистанційне навчання на 20/21
- Університет Найробі виключає навчання на території кампусу до наступного року (Кенія)

Міжнародна співпраця

- Агентство США з міжнародного розвитку (USAID) виділяє:
- 15 млн USD на підтримку партнерства між Державним університетом Арізони та Університетом науки і технологій імені Кваме Нкрума в Республіці Гана з метою створення інноваційного дослідницького і навчального центру для вдосконалення ланцюгів поставок в Африці;
- 10 млн USD на розширення електронного та очного навчання в Малаві.

- Компанія Huawei планує інвестувати \$ 60 млн у будівництво офіційного парку для навчання та обміну досвідом щодо найсучасніших технологій;
- Центр передового досвіду Альянсу африканських дослідницьких університетів університету Стелленбоша в галузі енергетики (Південна Африка) повинен отримати фінансування у розмірі 0,7 млн USD протягом двох років від Британського Агентства з фінансування науки, технологій та інновацій.
- Єгипет та Білорусь обговорюють співпрацю у сфері вищої освіти
- Німецький міжнародний університет завершує перший етап будівництва штаб-квартири в Єгипті
- Лівансько-Єгипетська бізнес-рада та Бейрутський арабський університет підписали меморандум про взаєморозуміння, який передбачає безкоштовне стажування в Єгипті молоді з ліванських університетів, що навчаються за спеціальностями: машинобудування, телекомунікаційне обладнання, нафтова техніка та фармація.
- Уряди Єгипту та США підписали угоду про надання Єгипту фінансової допомоги, яка буде спрямована на Єгипетсько-американську ініціативу вищої освіти.

Наука та інновації

- Єгипет автоматизує діяльність університетів. Міністр вищої освіти та наукових досліджень Халед Абдель Гаффар та міністр зв'язку та інформаційних технологій Амр Талаат підписали протокол співпраці щодо повної автоматизації екзаменаційного процесу та впровадження розумних університетських додатків.
- Міністерство вищої освіти, технологій та інновацій Намібії має на меті розширити та посилити електронне навчання у цьому фінансовому році.
- У всіх університетах Зімбабве створені інноваційні центри, і тепер всі основні державні університети мають можливості для тестування ідей, перш ніж рекомендувати їх для масового використання. Під час COVID-19 університети почали виготовляти значну кількість витратних матеріалів і в процесі цього заощаджують для країни мільйонів доларів на імпорті.

Споживчий попит та конкурентне середовище

- ЗВО Гани увійшли до глобального рейтингу U-Multirank 2020 року: Університет Ашесі (301 місце), Університети UPSA і Гани – 401 місце.
- Студенти з Маврикія отримали Cambridge Higher School Certificate 2019

2.2. Азіатський регіон

Основні проблеми

Країни Азіатського регіону на рівні з усією світовою спільнотою продовжують нелегку боротьбу із викликами через пандемію COVID-19. Завдяки моніторингу ринку вищої освіти вдалося простежити наступні проблеми, з якими зіткнулись азіатські держави:

- невизначеність щодо дати початку навчального року, іспитів та форми навчання (Китай, Індія, Південна Корея);
  - посилення втручання держави в проведення досліджень та міжнародних конференцій вчених та низький рівень академічної свободи (Китай, Гонконг);
  - політизація навчальних інституцій через запровадження закону про національну безпеку в Китаї (Гонконг);
  - низька якість онлайн освіти та, як наслідок, зростання невдоволеності серед студентів (Південна Корея);
  - порушення вступної процедури в приватних університетах (Південна Корея);
  - невирішеність деяких гендерних проблем (Китай);
- різке зниження міжнародних обмінів студентами та вченими.

Тенденції

Практично в усіх країнах Азіатського континенту спостерігається збільшення державного регулювання у сфері освіти з метою пришвидшення виходу із кризи, зумовленої пандемією коронавірусу.

В Японії та Індії видно рішучу направленість на проведення освітніх реформ. Реформи в Японії покликані виправити надмірну концентрацію населення в районі Токіо за допомогою міграції молоді та спрямовані на розвиток людських ресурсів.

Індія, тим часом, готується до реструктуризації системи вищої освіти, більшої інституційної автономії, створення нового Національного науково-дослідного фонду та планує дозволити іноземним університетам потрапити в країну в рамках інтернаціоналізації.

У багатьох країнах Азіатського регіону відзначається посилення співробітництва урядовців із науковими колами у зв'язку із спільною метою – подолання коронавірусу. Так, відносно низький рівень смертності та інфікованості в Японії порівняно з багатьма іншими країнами в усьому світі визнається успіхом урядової політики COVID-19, що ретельно керується експертами в галузі охорони здоров'я, включаючи службовців охорони здоров'я та науковці, які надають науково обґрунтовані поради.

Загалом, університети поступово починають знову відкриватися в Азії, але існує ряд невирішених питань, зокрема, коли нормальні заняття відновляться для всіх студентів на тлі побоювань повторення пандемії. Попри посилення державного впливу, ЗВО зберігають свою автономію та самостійно вирішують питання стосовно форми навчання, що зумовлює неоднаковість у проведенні онлайн та офлайн занять в університетах.

Міжнародна співпраця

Міжнародне співробітництво за останній період зазнало швидше негативного впливу через пандемію. Попри те, що держави намагаються підтримати свої напрацьовані роками здобутки та досягнуті успіхи у побудові партнерських відносин, помітно зменшується співробітництво у сфері міжнародних обмінів студентами, що є одним із ключових показників інтернаціоналізації.

Очікується, що міжнародних студентів з Азії вже не будуть приваблювати Великобританія та США, особливо якщо уряди цих країн запровадять дискримінаційні збори та жорсткі візові норми, і якщо нинішні заворушення будуть тривати і поширюватися.

Легко прослідковується напруженість у відносинах між Сполученими штатами та Китаєм. США вже обмежили тривалість оформлення віз для деяких китайських студентів та дослідників, посилили перевірку іноземних подарунків університетів з Китаю та розпочали кримінальне провадження проти науковців із незадекларованим фінансуванням з боку китайських університетів та дослідницьких агентств з метою захисту американських технологій.

Аналогічно не поліпшуються партнерські відносини між Китаєм та Австралією. КНР прагне відмовити своїх студентів від навчання в австралійських університетах через «расистські інциденти», на що Австралія реагує посиленням заходів заохочення для студентів Китаю та Гонконгу шляхом пропозиції австралійських розширених віз з правом на постійне місце проживання.

Наука та інновації

Оскільки університети поступово скорочують свої бюджети через кризу COVID-19, прогнозується, що будуть скорочуватися і дорогі дослідницькі проекти. Якість та кількість досліджень на Заході почне або продовжиться погіршуватися, а відсутність міжнародних аспірантів ще більше погіршить ситуацію. Тим часом, у Східній Азії та, можливо, у деяких країнах Південно-Східної, Південної та Західної Азії економічне відновлення, відносна політична стабільність та жорстка державна політика сприятимуть стабільному зростанню досліджень та інновацій.

Нові виклики сьогодення зумовлюють посилення співпраці урядів з сферою науки, особливо в медичній галузі. Зокрема університети в Японії розпочали активну співпрацю з фармацевтичними компаніями. Японська фармацевтична компанія Shionogi and Co заявила, що співпрацюватиме з університетами країни для практичного використання нового методу тестування на новий коронавірус. Новий метод, який називається посиленням сигналу комплексами термінальних ініціатив (SATIC), може значно підвищити потужність тестування в Японії перед очікуваною другою хвилею коронавірусних інфекцій.

Споживчий попит та конкурентне середовище

Перехід до дистанційної освіти зумовив, на жаль, погіршення якості освітніх послуг. Лише 30% опитаних студентів задоволені онлайн-класами, що пропонують університети. В свою чергу, це зумовлює зміни у рейтингах ЗВО.

Як і прогнозувалось, все більший інтерес азіатські студенти тепер проявляють до вітчизняних та внутрішньо-регіональних закладів вищої освіти (Корея, Індія). Чимало молоді виявляє, що національні заклади мають багато тих самих переваг, які привертали їх увагу насамперед до західних ЗВО. Деякі з кращих установ Індії пропонують сьогодні життєздатну альтернативу.

Спеціальності, що користуються попитом, різняться в різних країнах Азії. Проте очевидним є зростання популярності таких сфер, як викладання, медична та сестринська справа. У зв'язку з цим спостерігається збільшення плати за навчання у сфері гуманітарних наук та зменшення там, де попит на трудові кадри високий.

Університети азіатських держав розпочинають відчайдушне змагання за студентів, а особливо – міжнародних. Серед засобів привернення уваги відмічається скасування вступних іспитів для закордонних студентів (Китай), пропозиції спеціальних стипендій докторантам та аспірантам, додаткові місця для перенаправлених студентів, що не можуть відновити навчання закордоном (Китай, Гонконг, Сінгапур).

Крім того, університети багатьох держав намагаються надавати фінансову підтримку для своїх студентів. Так, все більше південнокорейських університетів позитивно реагують на вимогу повернення часткової плати за навчання, щоб компенсувати студентам порушення роботи через пандемію коронавірусу. А міністерство освіти та культури Індонезії оголосило про проведення ряду надзвичайних заходів для здійснення університетами, щоб допомогти полегшити фінансове навантаження на студентів під час пандемії COVID-19 та не допустити, щоб студенти, особливо найбільш вразливі, кинули вищу освіту.

Таким чином, університети прагнуть переосмислити свою діяльність та змінити пріоритети задля конкурентоспроможності на ринку освітніх послуг. Цілком імовірно, що в найближчому майбутньому показники інклюзивності, впливу на навколишнє середовище, соціальних проблем чи досвіду студентів будуть для ЗВО важливішими за спрямованість на дослідження, ресурси, міжнародну орієнтацію та репутацію.

2.3. Країни СНД

Проблеми

Як і у всіх країнах світу, більшість проблем регіону у сфері освіти пов'язані з пандемією COVID-19.

Офіційна політика

В Казахстані абітурієнти, які не зможуть вступити на грант і не мають можливості оплатити своє навчання, отримали можливість оформити освітній кредит під гарантію Фінансового центру при міністерстві освіти і науки.

Агентством з протидії корупції спільно з Міністерством освіти і науки Казахстану розроблено Стандарт відкритості та прозорості в ЗВО, який передбачає просування антикорупційної політики в навчальних закладах. Стандарт відповідає міжнародним вимогам і вже розпочато його впровадження.

Казахстан підтримує підготовку фахівців у галузях, необхідних для ринку праці країни. У цьому році держава робить ставку на підготовку лікарів, епідеміологів, професіоналів в сфері «зелених технологій», атомної промисловості, кібер-безпеки і криптографії, агроекономіки, харчових біотехнологій, а також інших фахівців, дефіцит яких Казахстан або вже відчув, або відчує в найближчому майбутньому.

В Казахстані надається підтримка розвитку науково-технічного потенціалу молодих людей, створення умов для їх працевлаштування - вже протягом десятиліття обдарована молодь отримує заохочення у вигляді іменної стипендії акима Акмолинської області.

Наказом міністра освіти і науки Республіки Казахстан від 13 липня 2020 року №295 затверджено список рекомендованих зарубіжних вищих навчальних закладів для навчання в рамках програми “Болашак” в 2020 році. Завдяки змінам, внесеним до нові Правила відбору претендентів для присудження міжнародної стипендії “Болашак”, якісно і кількісно змінився список зарубіжних вищих навчальних закладів. До нього увійшли 138 зарубіжних вузів, що входять в топ-100 позицій двох і більше міжнародних академічних рейтингів.

Події і заходи

Атлас нових професій розробляють в Казахстані. Про це повідомив міністр праці і соціального захисту населення РК Біржай Нуримбетов.

В Казахстані у зв'язку з карантинном продовжено строк прийому заяв до магістратури

В Білорусі стартувала приймальна кампанія у закладах вищої освіти. Для абітурієнтів свої двері відкриють 50 вузів, з них 8 приватних. Планується прийняти близько 55 тисяч студентів: 27 тисяч на місця державного замовлення освіти і 28 тисяч на платній основі.

Триває вступна кампанія-2020 в Туркменістану. Значно розширено кількість нових напрямків підготовки.

Міжнародне співробітництво

На базі Мінського обласного інституту розвитку освіти розпочав роботу Центр білорусько-китайської дружби.

Міністерства освіти Туркменістану провело відеозустріч з представниками Інституту ЮНЕСКО з інформаційних технологій в освіті. Представники ЮНЕСКО запросили туркменську сторону взяти участь в реалізації низки проектів, пов'язаних з впровадженням цифрових технологій в освітній процес.

У Міністерстві освіти Туркменістану відбулися відеопереговори з міністром освіти Об'єднаних Арабських Еміратів щодо перспектив двосторонньої співпраці.

Міністерство освіти і науки Республіки Казахстан планує підписати 20 угод із зарубіжними країнами, які охоплюють питання розвитку міжнародного співробітництва при проведенні спільних наукових досліджень, розвитку академічної мобільності студентів і викладачів, відкриття дводипломних програм у ЗВО, виділення на паритетних підставах грантів і визнання документів про освіту.

Наука та інновації

В Туркменістані у розпалі вступна кампанія-2020, яка нині має ряд відмінностей. Її важлива особливість – значне розширення спектру пропонованих вузами напрямків спеціалізацій, що яскраво відображає інноваційний вектор розвитку країни, процеси модернізації і диверсифікації в системі освіти.

В рамках академічної свободи вузів з 2019 року ведеться Реєстр освітніх програм, що дозволило оцінити якість програм шляхом проведення масштабної технічної та змістовної експертизи. На сьогодні до Реєстру включені 9130 освітніх програм, серед яких 541 нові і 83 інноваційні програми. Так, з 1 вересня вузами країни буде здійснюватися підготовка кадрів за низкою нових інноваційних програмам

У 2020 році заклади вищої освіти Білорусі оголосили про набір на нові спеціальності, в основному пов'язані з технологіями, програмуванням та економікою.

Конкурентне середовище

В міністерстві освіти і науки Республіки Казахстан назвали ЗВО-аутсайдери. Оцінка надавалась разом з роботодавцями за критеріями: час для пошуку роботи після закінчення вишу, середня заробітна плата, стабільність роботи, якість освітньої програми.

До щорічного рейтингу QS World University Rankings 2021 потрапили 10 казахстанських університетів. Кращий результат показав КазНУ імені Аль-Фарабі – 165-е місце. Варто відзначити, що це значимий результат – ще ніколи казахстанський виш не займав таку високу позицію.

Satbayev University Казахстану на 20 пунктів поліпшив свої позиції в рейтингу кращих університетів світу QS. Заклад зайняв місце у групі 541-550 і піднявся на четвертий рядок серед багатопрофільних вишів Казахстану, присутніх в рейтингу. Назарбаєв Університет відсвяткував 10-річний ювілей, за цей час підготовлено понад 4 600 фахівців. На сьогодні це міжнародний університет, в якому навчаються студенти з 22 країн світу. Професорсько-викладацький склад на 79% міжнародний, на 21% – казахстанський.

Білоруський державний університет вперше увійшов до ТОП-300 найкращих університетів шанхайського предметного рейтингу ARWU з фізики.

3. Наслідки карантинних обмежень для освітньої галузі

Хвороба COVID-19 поставила багато питань та виокремила аспекти вищої освіти, що потребують прискіпливої уваги та змін. Ось декілька загальних висновків з проведеного дослідження про те, як відрізняються наслідки пандемії та карантинних обмежень залежно від регіону - Китай, Індія, США, ЄС та Північна Америка, проведеного Британською компанією Quacquarelli Symonds ^{xii}.

Потенційних іноземних студентів запитували, чи вплинув спалах коронавірусу на їх плани навчання за кордоном та як саме. У переважній більшості респонденти зазначили вплив кризи і в результаті частина з них змінила свої плани (Рис. 6). З близько половини опитуваних більшість були змушені відкласти або відтермінувати на рік вступ у заклади вищої освіти, а деякі змінили країну вступу (Рис. 7).

На питання наскільки вони будуть зацікавлені в отриманні ступеня онлайн внаслідок поширення коронавірусу, а не в традиційному середовищі університету, в середньому половина респондентів відповіли, що не зацікавлені в дистанційному навчанні. Серед запропонованих варіантів, чого очікують майбутні іноземні студенти від університетів, перевагу набрало рішення перемістити більшу кількість лекцій онлайн. Другу перевагу отримав варіант - забезпечення доступу студентів до спеціальних медичних працівників (наприклад, медсестер). Інші за ступенем важливості розподілилися так: гарантування того, що гель для рук

широко доступний у кампусі; встановлення цілодобової служби довіри для студентів; проведення лекцій та семінарів у більших кімнатах, щоб мінімізувати контакти.

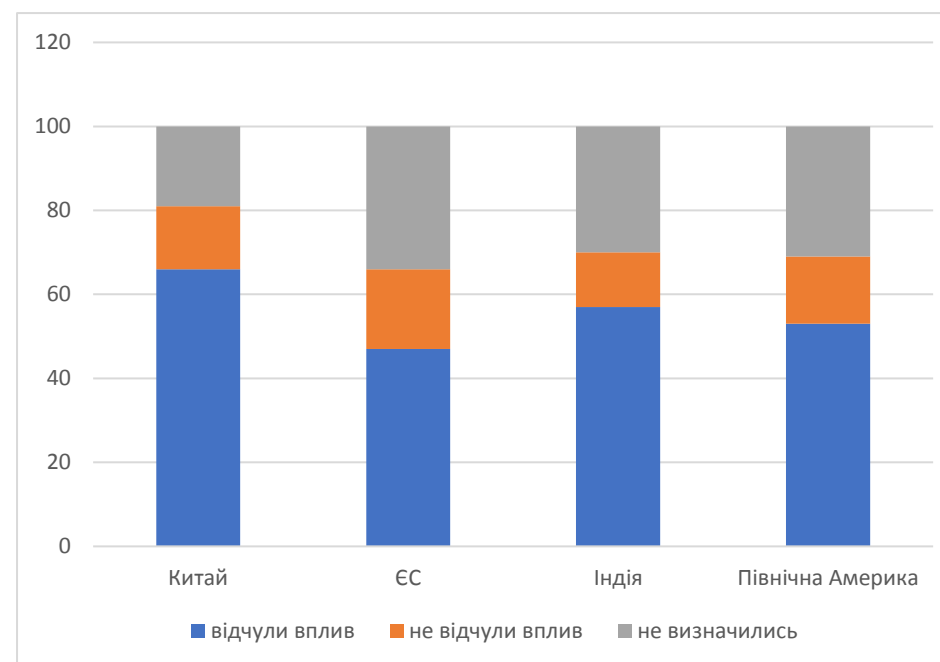

Рис. 6. Відчутність впливу спалаху захворювання на коронавірус

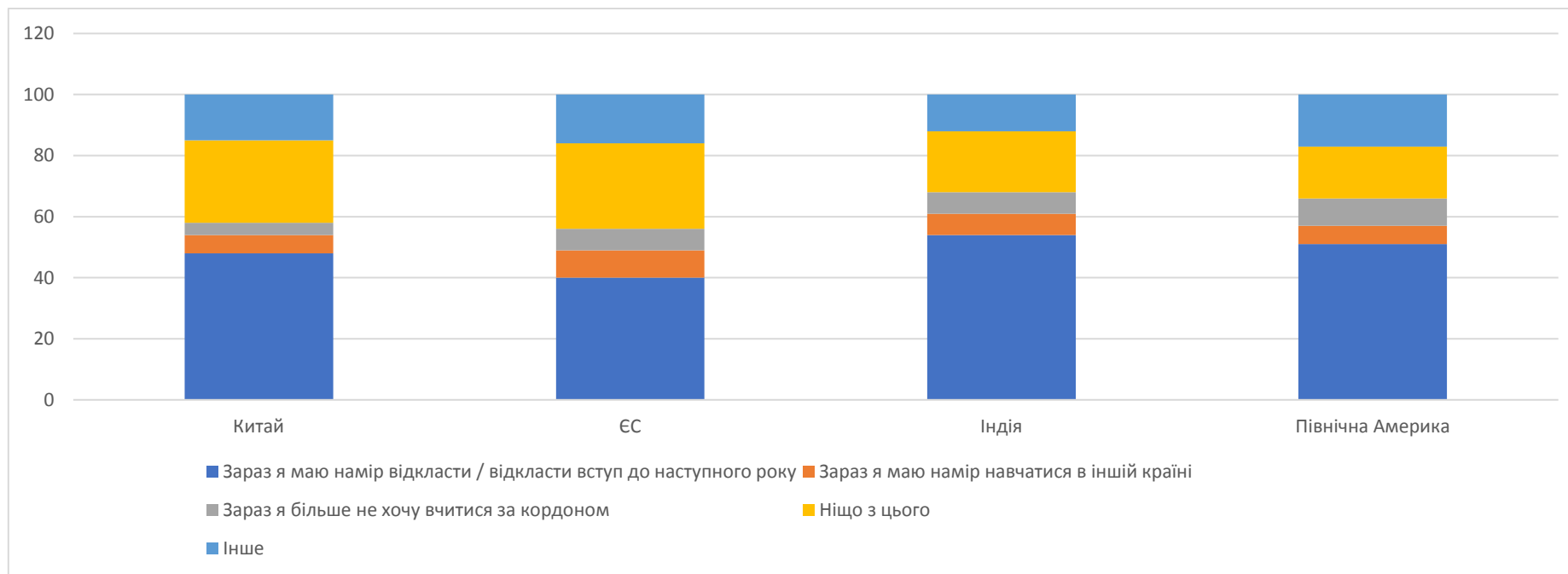

Рис. 7. Зміни планів навчання за кордоном

Серед потрібної інформації, яку очікують отримати потенційні іноземні студенти від закладів, узагальнено потребу в першу чергу мають в матеріалах про фінансування та стипендії. Далі цікавить інформація, що допоможе з вибором місця навчання, про програму навчання і про заявки та написання есе (обов'язковий елемент в багатьох закордонних ЗВО), наостанок – про альтернативні форми навчання.

Міграційні процеси відіграють величезну роль у формуванні культурного, освітнього та професійного середовища світу в цілому й окремих його країн зокрема. Світ стає єдиним, чому сприяє як діяльність транснаціональних корпорацій, де працюють випускники різних вищих шкіл, так і спілкування у всесвітній мережі Інтернет. Наукове, освітнє і професійне середовище сьогодні стає транснаціональним, все більше набуваючи якості міграційної мобільності, тобто здатності особистості, сім'ї, соціальної групи чи цілої країни відповідати на виклики часу через зміну середовища й оновлення образу життя.

Дослідження напрямів та галузей освітньої міграції дозволяє покращити взаємодію закладів вищої освіти та роботодавців, установ публічного управління, передбачити можливі наслідки вибору вступниками спеціальностей та власне закладів, запланувати заходи щодо реагування на тенденції «освітньої моди», розробити заходи з коригування політики в сферах освіти, науки, промисловості, зайнятості.

Міністерство освіти та науки України здійснює такі функціональні обов'язки у сфері освітньої міграції:

- забезпечує реалізацію права на освіту громадян України, які перебувають за кордоном.
- визначає порядок набору іноземців та осіб без громадянства для навчання в Україні.
- здійснює процедури визнання документів про освіту, отриманих за кордоном.

Своїм баченням про те, які заходи необхідно реалізувати ЗВО під час кризи, ділиться Маргеріт Денніс – міжнародно визнаний експерт з питань набору, зарахування та утримання студентів. Вона має більш ніж 25-річний досвід консультування в коледжах і університетах США та всього світу. ^{xiii}

Авторка вказує на сім основних питань, на які варто звернути увагу в той час, коли COVID-19 вже не буде серйозно впливати на життя людей та спричиняти економічні та освітні проблеми:

- **Прогнозування і перспективне планування**, яке буде здійснюватися разом із стратегічним плануванням та доповнювати його.
- **Застарілі бізнес-моделі, які будуть замінені** диференційованим ціноутворенням.
- **Місця походження студентів** – виші в усьому світі, особливо в тих країнах, які сильно залежать від наявності китайських студентів, вже не можуть розраховувати на таку їх кількість, яка була протягом десятиліть.
- **Онлайн-навчання** – ізоляція більшості країн у всьому світі та подальше скасування очних занять більшістю коледжів та університетів на весняний семестр 2020 року висвітлили потребу та правильність включення онлайн-навчання до всіх майбутніх освітніх парадигм.
- **Зміни в практиці набору та прийому** – в Азії та багатьох коледжах та університетах США вступні іспити затримуються. Скасування іспитів SAT, ACT, TOEFL, GRE та GMAT вплине на майбутнє зарахування до бакалавріату та аспірантури у всьому світі.

- **Варіанти зарахування** – попереднє дослідження показує, що певні групи студентів з міркувань здоров'я та безпеки обирають навчання ближче до дому. Згідно з доповіддю, опублікованою QS, майбутні азіатські студенти можуть все більше орієнтуватись на внутрішньорегіональні університети. Є дані, що ця тенденція вже відбувається. Наприклад, Малайзія є провідним місцем для студентів в Азії для багатьох регіональних студентів, як і Південна Африка для студентів на африканському континенті.

- **Подорожі** – більшість компаній, коледжів та університетів заборонили всі необов'язкові поїздки для працівників. Телеконференції та зум-зустрічі замінили поїздки на великі відстані. Професорсько-викладацькому складу та адміністраторам, надалі доведеться переглянути підбір та відвідування академічних конференцій.

Захворювання на COVID-19 поставило вищу освіту з ніг на голову – повністю змінилось все: те, як вербувались студенти в минулому, як і де вони навчались.

У своїй книзі «Інноваційний університет» автори Клейтон М. Крістенсен та Генрі Дж. Айрінг пишуть про нову форму дезінтеграції у вищій освіті, яка вимагатиме від традиційних коледжів та університетів принципової зміни способу здійснення бізнесу, якщо вони хочуть вижити в майбутньому. Затягування ременя та додаткових покращень буде недостатньо для досягнення позитивного результату.

Очільникам університетів, які хочуть досягти успіху, необхідно керувати не ціноутворенням, а нововведеннями, і підходити до цього гнучко. Необхідно усвідомити, що створення середовища, яке дозволяє процвітати творчості та інноваціям, є важливим для переосмислення діяльності їхнього закладу. Але необхідно пам'ятати, що після COVID-19 все ж є можливості для збільшення прийому студентів і утримання їх до моменту випуску. В названому дослідженні наведені нові погляди на адміністрування закладом освіти, власне студента, зміст оновленого пакету послуг з прийому та окремі приклади переосмисленої університетської практики.

Водночас видання Times Higher Education оприлюднило результати глобального опитування, проведеного на початку вересня в 10 країнах, у якому взяли участь 1200 викладачів та керівників ЗВО з усього світу, щодо безпечності і проблем, пов'язаних з відновлення очного навчання.^{xiv} Більшість опитуваних виявили занепокоєння тим, що відкриття університетів може спричинити сплески інфекцій, а на перше місце ставляться фінансові проблеми.

Менше ніж кожний четвертий респондент почувається безпечно повертаючись до роботи в університеті, оскільки пандемія коронавірусу продовжує поширюватися. Переважна кількість опитуваних представляли Великобританію, де 2020/2021 навчальний рік лише розпочинається. Відповіді британців не відрізняються від загальних результатів, 58 % з них заявили, що не почуваються в безпеці, повертаючись на роботу в кампусах. Дебати щодо безпеки відновлення роботи кампусів у Великобританії досягли апогею після того, як урядова Науково-консультативна група з надзвичайних ситуацій попередила про “значний ризик” того, що відновлення відкриття університетських містечок може посилити рівень захворюваності COVID-19. Результати британського опитування виявили незадоволення насамперед урядом, а не керівниками освітнього сектора, вказуючи на “відсутність ясності з боку уряду”, що “робить дуже складним планування відновлення роботи кампусів, і з початком навчання буде занадто пізно вирішувати управлінські проблеми”.

А Організація економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) оприлюднила звіти Education at a Glance 2020 (“Коротко про освіту 2020”) та The Impact of COVID-19 on Education (“Вплив COVID-19 на освіту”). Серед наведених даних варто звернути увагу на той факт, що в деяких країнах зменшення міжнародного набору студентів через пандемію коронавірусу може мати значний вплив на дослідження та інновації. Статистика показує, що кожен п’ятий докторант у країнах ОЕСР прибуває з-за кордону, причому в таких країнах, як Нідерланди, Швейцарія та Великобританія їх кількість перевищує 40%. Таким чином, спад у наборі кандидатів наук «ризикує вплинути на продуктивність у розвинених секторах» деяких країн, на додаток до потенційного впливу на доходи університетів у країнах, де з іноземних студентів стягуються високі збори.

Зазначається, що криза “показала цінність пропозиції університетів”, оскільки мобільні на міжнародному рівні студенти часто вирішували подорожувати заради особистої вигоди, яку вони отримали б завдяки спілкуванню віч-на-віч та доступу до можливостей працевлаштування, що неможливо отримати дистанційно. «Студенти навряд чи витратять багато часу та грошей на споживання вмісту в Інтернеті. Студенти йдуть до університетів, щоб зустрітися з чудовими людьми, провести надихаючі бесіди з викладачами, співпрацювати з дослідниками в лабораторії та відчувати соціальне життя в кампусі», – йдеться у звіті.

В результаті пандемії університети ОЕСР зіткнулись із падінням попиту і значним зниженням доходів. Але у звіті підкреслюється, що “фінансові втрати не обмежуються лише вищими навчальними закладами. Країни традиційно покладаються на міжнародну мобільність студентів, щоб сприяти імміграції іноземних талантів, створенню знань та

інновацій на національному рівні. Дистанційна докторська освіта не замінює “аспірантів, які перебувають у лабораторіях та семінарах, а також активних та основних учасників досліджень, її програм та проєктів. Багато талановитих докторантів мають кілька варіантів, і вони не виявляють бажання приїжджати до країн з дистанційним навчанням, або де дуже обмежена участь на місцях є нормою. Єдиним винятком може бути Німеччина, де в 2018 році лише 12 % докторантів були іноземцями, що є одним з найнижчих показників у Європі і значно нижче загального показника ОЕСР (22 %). “У довгостроковій перспективі лише ті країни, які залучають найкращі та найяскравіші таланти з усього світу, будуть стимулювати інновації”, наголошується у звіті.^{xv}

Світ стає дедалі мінливішим, але існують численні можливості. Експерти QS Quacquarelli Symonds пропонують звернути увагу на такі інструменти, що можуть змінити спосіб спілкування з майбутніми студентами^{xvi}:

- профіль студентів;
- інтернет-реклама;
- інструменти відповідності курсів;
- відеотури;
- тури віртуальної реальності;
- студентські ярмарки;
- відстеження рентабельності інвестицій

Потрібно лише адаптуватися та рухатися вперед. І успіх не забариться з'явитися.

4. Організація міжнародної діяльності КПІ ім. Ігоря Сікорського в період карантину

У великих містах України, головним чином - у Києві, Харкові та Одесі, розташовані університети, де навчаються іноземні студенти. КПІ ім. Ігоря Сікорського, як один з провідних закладів, що приймає студентів з інших країн, наразі продовжує активну діяльність в період загроз та обмежень, викликаних поширенням коронавірусу. Всіх здобувачів освіти переведено на дистанційну та змішану форми навчання, а робота колективу переважно ведеться у режимі віддаленої роботи. І хоча на період карантину скасовується проведення особистого прийому громадян посадовими особами університету, а також заходи, в яких бере участь понад 10 осіб, колектив активно використовує сучасні засоби сучасних ІКТ. Усі нарадчі заходи проводяться в телефонному режимі або у форматі відеоконференцій, співробітництво з партнерами активно триває у формі електронного листування, вебконференцій.^{xvii}

Карантин прискорив запровадження цифровізації в університеті та надав виключну можливість протестувати в скорочені терміни у великих масштабах охоплення всього освітнього процесу та ще й розгортання платформи дистанційної освіти "Сікорський" (Sikorsky Distance Learning Platform). За першу пару тижнів до неї приєдналося близько 5 тисяч студентів, які отримали можливість опанувати навчальний план за кількома сотнями дисциплін та курсів на єдиній університетській платформі дистанційного навчання. Це відкрите віртуальне навчальне середовище університету, яке надає адміністраторам, викладачам та студентам широкі можливості для створення навчальних курсів і технологій для дистанційної роботи.^{xviii}

Задля дотримання термінів проведення заліків та екзаменів, які заплановані за графіком, наразі після проведення контрольного заходу викладач заповнює електронну відомість, зберігає дані і вони вже є доступними для працівників деканату. Передача даних між двома системами «Електронний кампус» та автоматизованої системи «Деканат» здійснюватиметься автоматично. Такий механізм не тільки полегшує життя викладачам, а й дає можливість не змінювати графік проведення семестрового контролю навіть в умовах карантину.^{xix}

Карантин не завадив КПІ імені Ігоря Сікорського провести традиційний фестиваль для абітурієнтів AbitFEST – подію, під час якої вступники та їхні батьки змогли познайомитися з університетом, дізнатися про подробиці вступної кампанії та

особливості навчального процесу. День відкритих дверей уперше пройшов дистанційно – в режимі онлайн-трансляції на платформах YouTube та Facebook. Фестиваль зібрав близько 400 гостей під час стріму та майже 4 000 переглядів за добу.^{xx}

Науковці Світового центру даних «Геоінформатика і сталий розвиток» при КПІ ім. Ігоря Сікорського здійснюють регулярне моделювання ситуації з поширенням захворюваності COVID-19 та оприлюднюють результати експрес-досліджень.^{xxi} Зокрема, визначається концентрація хворих на території м. Києва; місця спалахів COVID-19 в м. Києві; зони потенційного контакту з хворими людьми на основі аналізу загальної площі периметральної буферної полоси, шириною 1 км; здійснюється прогнозне моделювання подальшого поширення пандемії в м. Києві на майбутні періоди.^{xxii}

У цей особливий період міжнародна діяльність університету побудована за трьома основними напрямками:

- «Віртуальна дипломатія»: вдосконалення сайтів своїх відділів та управлінь, в першу чергу – англomовних версій, активна присутність КПІ ім. Ігоря Сікорського в соціальних мережах та месенджерах, ведення перемовин з партнерами щодо налагодження активного он-лайн співробітництва.

- Міжнародна проєктно-грантова діяльність.
- Розвиток нормативної та методичної бази університету в міжнародній сфері.

Завдяки «Віртуальній дипломатії» КПІ ім. Ігоря Сікорського має певні досягнення та продовжує розбудову партнерських відносин:

- Підтримуються тісні контакти з співробітниками та студентами, які за різними програмами знаходяться за кордоном.
- Підтримуються кореспондентські відносини з Посольствами зарубіжних країн в Україні, з якими останніми роками КПІ ім. Ігоря Сікорського розвинув найбільш тісну співпрацю, та ключовими партнерам за кордоном, щоб підкреслити – співпраця не переривається і у відповідності до пріоритетів такої співпраці університет розпочав нові конструктивні дії. На звернення університету надійшли численні відповіді, в яких висловлена вдячність за підтримку і солідарність в боротьбі із пандемією та підтверджено готовність до розвитку співпраці з КПІ у відповідності до заявлених раніше пріоритетів, надходять нові пропозиції щодо міжнародного співробітництва, які підлягають прискіпливому аналізу.

- Підписано Договір про співробітництво з Далянським технологічним університетом КНР про програму співробітництва щодо проведення наукових досліджень і навчання талановитої молоді в галузі науки і техніки.
- З керівництвом Нового району Лянцзянь м. Чунцін підписано Меморандум про створення Науково-дослідного інституту.
- Від Північно-Західного політехнічного університету, Ningbo університету, компанії Zhejiang Golden Egg Science and Technology отримано гуманітарну допомогу для співробітників і студентів - засоби індивідуального захисту
- Узгоджено із партнерами і підписано Меморандум про взаєморозуміння щодо академічного співробітництва із Університетом Інха, Південна Корея.^{xxiii}
- Новопризначений генеральний консул України в Сан-Франциско Д. Кушнірук і ректор університету М. Згуровський обговорили питання співпраці між КПІ ім. Ігоря Сікорського та високотехнологічними компаніями, які працюють в Кремнієвій долині Каліфорнії та інших науково-промислових центрах Західного узбережжя Сполучених Штатів Америки.
- Триває обговорення програм спільного навчання (“подвійних дипломів”) з партнерами з Китаю, Польщі тощо.
- Налагоджена робота з турецькими партнерами, зокрема з метою узгодження меморандумів про співпрацю та співробітництво за проектом академічного та наукового співробітництва.^{xxiv}
- З Університетом Осаки (Японія) діє угода про спільне керівництво дисертацією аспіранта на здобуття ступеня доктора філософії.
- Після доволі тривалої паузи, пов’язаної з карантинними заходами, які було запроваджено в Брюсселі, поновлена робота з EUROCONTROL'ем.
- 27-29 квітня пройшов онлайн-фестиваль «Women in Tech Days» в рамках проекту Європейського Союзу "IT for SHE 2020", що організується фундацією Perspektywy і адресований до студенток, аспіранток та жінок – молодих вчених технічних вузів Європи.
- 29 травня взяли участь у міжнародному вебінарі «Жінки в ядерних технологіях: новий погляд із Нігерії, Туреччини та України». Це – продовження заходу аналогічного спрямування, який КПІ провів у жовтні 2019 року на базі ТЕФ.
- 02 червня 2020 року в Українсько-Японському центрі КПІ ім. Ігоря Сікорського відбулася зустріч і бесіда ректора М.З. Згуровського з новопризначеним Послом України в Японії Сергієм Володимировичем Корсунським. На ній було

обговорено можливі напрями розвитку співпраці КПІ ім. Ігоря Сікорського з партнерами в Японії у сфері атомної енергетики і безпечних ядерних технологій, започаткування спільних досліджень на основі оперування великими масивами даних про результати моніторингів впливу радіаційного опромінення на екологію, ґрунти і повітря, біологічні субстанції і тваринний світ, накопичені в районах ядерних катаклізмів в Україні і Японії. Перспективною вбачається також можливість розбудови співпраці КПІ з партнерами в Японії у сфері космічних досліджень і технологій на основі «Космічної програми КПІ».

- 4 червня з ініціативи ДНВП спільно з ДМС проведено вебінар «Академічна мобільність у КПІ ім. Ігоря Сікорського та Познанській політехніці».
- 10 червня відбувся вебінар на базі нашого індійського партнера – Університету Чандигара. На ньому з доповіддю «NoGoingBack» – Post Corona Reconstruction Programme», в якій розглянуто прогнози розвитку світової економіки після пандемії коронавірусної хвороби, виступив Нобелівський лауреат професор Мохаммад Юнус.
- 18 червня 2020 року КПІ ім. Ігоря Сікорського взяв участь у спільному вебінарі BSUN-UNICA на тему «The Impact of COVID-19 on Universities» («Вплив COVID-19 на університети»), модераторами якого виступили генеральний секретар Мережі університетів Чорноморського регіону професор І.Мамут та президент Мережі UNICA професор Л.Сасо.
- За сприяння департаменту проведено зустріч, на якій досягнуто ряду домовленостей про укладання низки угод про співпрацю за напрямками біомедичної інженерії, зокрема кардіоінженерії та кардіохірургії.
- 25 червня відбувся круглий стіл «Відносини Україна – НАТО в контексті безпекової ситуації в Чорноморському регіоні», організований Центром досліджень армії, конверсії та роззброєння та Центром інформації і документації НАТО в Україні.
- 29 червня відбувся вебінар «UNICA Student Webinar», організований мережею UNICA (мережа 53-х університетів столиць Європи, до складу якої як єдиний представник України входить і КПІ) за участю NOVA University Lisbon, Португалія, у якому взяли участь студенти КПІ та інших університетів, що входять до мережі UNICA. Вебінар проводився у вигляді трьох інтерактивних сесій, на чолі з представниками European Students' Union (ESU), Erasmus Student Network (ESN) та студентами з NOVA University Lisbon.

- З ініціативи Надзвичайного і Повноважного Посла Аргентинської Республіки в Україні пані Елени Летисії Мікусінські відбулися онлайн-конференція з нагоди 242-ої річниці від дня народження генерала дона Хосе Франсіско де Сан-Мартіна, національного героя, Батька Вітчизни та Визволителя Аргентини, Чилі та Перу; онлайн-зустріч «Будівництво мостів між нашими країнами: Аргентиною та Україною» за участю співзасновника та директора Південної школи управління Інтернетом пані Ольгою Каваллі; конференція, присвячена творчості одного з найвидатніших письменників ХХ сторіччя, аргентинського прозаїка, поета і публіциста Хорхе Луїса Борхеса. Її Високоповажність висловила пропозицію створити на базі КПІ ім. Ігоря Сікорського Українсько-Аргентинський центр, в основі концепції якого співпраця України і Аргентини в культурній сфері та у сфері Інтернет-технологій, управління Інтернетом.
- На зустрічі керівництва університету з Надзвичайним і Повноважним Послом КНР в Україні паном Фань Сяньжуном обговорили результати останніх років партнерства й домовилися про подальшу роботу в рамках «Комплексної програми співпраці КПІ ім. Ігоря Сікорського з партнерами в Китаї на новому етапі. Серед пріоритетів: авіаційні, космічні, інформаційні та біотехнології, кібербезпека, чиста вода, нові матеріали, підготовка в КПІ ім. Ігоря Сікорського фахівців для Китаю з цих та інших найактуальніших напрямів світової науки. За запрошенням Надзвичайного та Повноважного Посла КНР в Україні Фань Сяньжуна ректор КПІ М.З. Згуровський та проректор С.І.Сидоренко 22-го вересня 2020 року взяли участь в онлайн-прийомі з нагоди 71-ої річниці утворення Китайської Народної Республіки.
- Відбулася зустріч з Надзвичайним і Повноважним Послом Республіки Узбекистан в Україні Алішером А. Курмановим, під час якої обговорили питання розвитку співпраці у сфері освіти і науки, а також збільшення кількості громадян Республіки Узбекистан, які приїжджатимуть на навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського.
- Відбулася зустріч з Надзвичайним і Повноважним Послом Ісламської Республіки Пакистан в Україні Zahid Mubashir Sheikh з питань розвитку співпраці в сфері освіти, збільшення навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського громадян Пакистану.
- 14 липня відбувся урочистий захід вручення свідоцтв Київського відділення корпорації «Boeing» першим 19-ти слухачам дуальної програми підготовки інженерів "КПІ – Київське відділення корпорації «Boeing»".
- 27 липня 2020 року відбувся урочистий захід «Презентація оновлених експозицій Державного підприємства «Антонов», Київського відділення корпорації «Boeing», групи компаній «Прогрестех», ТОВ «Аеропракт» в Державному політехнічному музеї України при КПІ ім. Ігоря Сікорського».

- Відбувся візит фахівця Корнелльського університету (США) з питань інтелектуальної власності Фераса Моузїлі, який працює у Кремнієвій долині.
- Посольство Республіки Польща в Україні та Національний музей у Варшаві запросили студентів і викладачів КПІ долучитися до участі в проєкті «Кореспонденція мистецтв». Це серія зустрічей зі спеціалістами Національного музею у Варшаві, які ознайомлять учасників проєкту із видатними творами польських митців живопису, скульптури, літератури, музики, театру та кіномистецтва, якими захоплювались у Польщі, Європі та у світі.
- Ecole Polytechnique запросила студентів КПІ ім. Ігоря Сікорського взяти участь у Перших віртуальних днях відкритих дверей Ecole Polytechnique. Це унікальна нагода ознайомитись із програмами, галузями досліджень та можливостями для інновацій та підприємництва Ecole Polytechnique.
- Співпрацюємо з Народним Урядом міста Гуанчжоу, провінція Гуандун, КНР, – побратима Києва (з 2 вересня 2020 року) щодо входження КПІ ім. Ігоря Сікорського до Альянсу університетів міст-побратимів м. Гуанчжоу.
- Ректором М.З. Згуровським представлено пленарну доповідь «The influence of the Coronavirus pandemic on economy and society» на Міжнародній науково-технічній конференції «Science for Defense and Environment» у Познанській політехніці.;
- Професор ФТІ Михайло Савчук представив доповідь на Міжнародному Воркшопі «Quantum Computing & Quantum Engineering» BSUN (Мережі університетів країн Чорноморського регіону), участь наших учених є важливою для ствердження авторитету КПІ ім. Ігоря Сікорського в цьому регіоні світу – країнах Причорномор'я.
- Спільно з проректором з навчальної роботи, директором ММІ, керівниками ДМС взято участь в онлайн зустрічі з Послом Кореї в Україні минулих років паном Лі Янгу та керівництвом корейського коледжу ліфтів щодо майбутньої співпраці. Серед домовленостей, досягнутих на перемовинах квітня–серпня поточного року, - меморандум про організацію в КПІ ім. Ігоря Сікорського школи з підготовки фахівців з ремонту ескалаторів та ліфтів. Фінансування цього проєкту здійснить корейська компанія Самсунг.

В період карантину в КПІ ім. Ігоря Сікорського були проведені та започатковані наступні міжнародні заходи в он-лайн режимі, що допомагають розвивати міжнародну проєктно-грантову діяльність:

- Продовжується спільно з проректором з наукової роботи організація системної роботи з підготовки та подання заявок на гранти, запрошуючи до неї відповідних партнерів з Євросоюзу.
- Група сприяння діяльності Центру ЮНІДО в КПІ ім. Ігоря Сікорського обговорила і підготувала "план дій" і в спільній роботі з Центром ЮНІДО.
- департамент міжнародного співробітництва представляв КПІ ім. Ігоря Сікорського в конференції «Innovation & Impact Virtual Mini Summit and Live Rankings Launch», організованій упорядниками рейтингу Times Higher Education.
- 22 квітня Європейська Комісія спільно з мережею Національних контактних пунктів Access2EIC провела в онлайн-форматі інформаційний день, присвячений Європейській інноваційній раді (European Innovative Council), яка стане частиною Програми «Горизонт Європа», – вебінар «Пілотний проєкт Європейської інноваційної ради: EIC Pathfinder and Accelerator 2020».
- 22-24 квітня на базі факультету електроніки КПІ ім. Ігоря Сікорського в on-line режимі була проведена 40-ва Міжнародна науково-технічна конференція IEEE «ELECTRONICS AND NANOTECHNOLOGY» («Електроніка і нанотехнології») – ELNANO-2020.
- 24-26 квітня департамент міжнародного співробітництва взяв участь у пан'європейському хакатоні #EUvsVirus Hackathon, організованому Європейською Комісією у співпраці з країнами-членами та країнами-асоційованими членами Програми «Горизонт 2020» з метою розробки інноваційних рішень у відповідь на коронавірусну пандемію.
- 12 червня ДМС представив КПІ на україномовному вебінарі «Горизонт 2020. Інтелектуальна власність (IPR)»..
- Триває робота з підготовки матеріалів в рубрику «Проєктному менеджеру – на замітку» для публікації в газеті «Київський політехнік» та на сайтах ДМС і в Телеграм-каналах.
- Кафедра ЮНЕСКО продовжує роботу за програмою середньострокової стратегії ЮНЕСКО на 2022-2029 рр..
- Триває тісна співпраця з підрозділами у ретельній підготовці проєктних пропозицій за оголошеними конкурсами.

- Співробітники ДМС активно беруть участь в заходах, присвячених змісту різноманітних конкурсів, зокрема Pathfinder та Accelerator в рамках програми «Горизонт 2020», які заплановано оголосити в 2020-2021 році, щоб довести інформацію до потенційних заявників в Україні і проконсультувати ініціативних конкурсантів в своєму університеті. Здійснюються заходи спільно з першим проректором і проректором з наукової роботи щодо організації системної роботи з підготовки і подання заявок на гранти за кожним з перспективних напрямів досліджень в університеті, запрошуючи до неї відповідних партнерів з Євросоюзу.
- Одна з «перших ластівок» спільних зусиль ДМС зі структурами проректора з наукової роботи щодо посилення міжнародної наукової мобільності молодих учених на актуальних наукових напрямках - проєктна пропозиція молодих учених ІФФ на дослідження і розробку «Spintronic devices for microwave detection and energy harvesting applications», яка була подана на конкурс програми НАТО «Наука заради миру і безпеки», перемогла і отримала грант 50 тис. євро.
- Факультет соціології і права виграв проєкт за європейською підпрограмою Жана Моне програми Erasmus+ рівня KA2 («Розвиток потенціалу вищої школи»).
- Проєктна пропозиція за Програмою «Горизонт 2020» «FETOPEN-01-2018-2019-2020, Proposal acronym: Electro-intrusion» виграла фінансування, базовий підрозділ ІЕЕ.
- Триває співробітництво з Північно-Західним політехнічним університетом (КНР) за всім спектром питань, пов'язаних із створенням Українсько-Китайської спільної лабораторії як відкритої міжнародної платформи для розвитку співпраці КНР і України в сфері мирного освоєння космосу,
- За програмою EURASIA в рамках проєкту «NTNU-KPI Collaboration within Industry 4.0 Education"на 14-17 вересня відбулась Українсько-Норвезька літня школа «SUSTAINABLE MANUFACTURING IN INDUSTRY 4.0: TECHNOLOGIES AND SOLUTIONS» («Стале виробництво в Індустрії 4.0: технології та рішення»). Участь узяли 234 представників 17 університетів і підприємств 14 країн за 13-ма спеціальностями (машинобудування, хімічний менеджмент, електроніка, робототехніка, аерокосмічні і лазерні технології, біомедична інженерія та ін.).
- Міжнародний проєкт, який ДМС підготував спільно з Центром ЮНІДО з більш чистих виробництв в Україні та Варшавською політехнікою, вийшов у другий (завершальний) етап грантового конкурсу Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) для проєктів у галузі енергетичної безпеки.

- На запрошення генерального секретаря BSUN (Мережа університетів Чорноморського регіону) проф. Ідена Мамута взяли участь у конференції «Social Cohesion in the Black Sea Region». На Конференції делегація КПІ зробила все для того, щоб вийти на укладання нових угод з 18 університетами-членами BSUN про партнерство для участі в нових проєктах програми ERASMUS+KA1.

Зважаючи на карантинні обмеження та застосовуючи всі перестороги здійснюється розвиток договірної, нормативної та методичної бази університету в міжнародній сфері.

- У рамках міжнародного проєкту створення «Академії Хуавей Україна в КПІ» 14 липня відбулась урочиста церемонія підписання Угоди з компанією «Huawei Ukraine LLC» («Huawei Authorized Information and Network Academy (HAINA) Signing Ceremony»). Здійснюється підтримка розбудови Академії Хуавей в КПІ ім. Ігоря Сікорського
- Триває робота групи із забезпечення позитивної динаміки показників в світових рейтингах університетів, яка активно працює над формуванням відповідних матеріалів для представлення ЗВО в кількох міжнародних рейтингах визнання університетів (QS, THE, ARWU, U-Multirank, Nature Index, Webometrics і Unirank). 10 червня оприлюднено рейтинг QS-2021. За результатами рейтингу КПІ ім. Ігоря Сікорського посів 701-750 місце (як і торік).
- За участю проректора з навчальної роботи здійснюється інвентаризації реально готових до запуску англomовних освітніх програм університету як першого кроку на шляху впровадження англomовного навчання за всіма освітніми програмами КПІ ім. Ігоря Сікорського.
- Приділено увагу питанням стосовно оптимізації страхування здоров'я іноземних громадян, які навчаються в КПІ ім. Ігоря Сікорського.
- Запроваджуються нові підходи до організації прийому іноземних громадян на навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського. Визначено країни, які вважаються потенційно ємними для приїзду їх громадян на навчання (22 країни: Азербайджан, Туркменістан, Узбекистан, Туреччина, Йорданія, Іран, Китай, В'єтнам, Бразилія, Аргентина, Перу, Еквадор, Марокко, Нігерія, Індія, Пакистан, Туніс, Сенегал, Кувейт, Конго, Ізраїль, Єгипет). Спільно із "Медіалабораторією КПІ" (М. М Перестюк). Було суттєво посилено іміджеве представлення університету в ресурсах, які спрямовані на абітурієнтів – іноземних громадян у багатьох країнах світу. Відбулися презентаційні зустрічі з компаніями, керівниками компаній-

членів Української асоціації експортерів освітніх послуг, які вже позитивно виявили себе в організації набору іноземних громадян на навчання в технічні університети України. Триває робота з посольствами зарубіжних країн в Києві, посольствами України в цих зарубіжних країнах, співпраця з якими важлива з погляду можливого обсягу контингенту громадян цих країн на навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського. Приймали головного редактора журналу «Україна по-арабськи» та відповідного інформаційного ресурсу «Щоденно про Україну в арабському світі» пана Мохаммада Фараджаллаха. Працювали з Посольством Китайської Народної Республіки в Україні, Посольством України в Ісламській Республіці Ірак, Посольством Республіки Узбекистан в Україні.^{xxv}

- З компанією «Zhejiang Xipei Education Technology Co., Ltd.» (КНР) підписано договір про організацію роботи Підготовчого відділення КПІ ім. Ігоря Сікорського в Китаї на засадах дистанційної організації діяльності. Відділення розпочало роботу.
- Триває активна участь в діяльності Координаційної ради з удосконалення менеджменту науки в університеті.
- Здійснюється систематизація нормативної бази, яка регулює реєстрацію і моніторинг виконання проектів міжнародної технічної допомоги в університеті.
- Завершено роботу над новою редакцією Положення про організацію роботи Міжнародних офісів при деканах, директорах та груп проектних менеджерів в їх складі.
- Спільно з юридичним управлінням підготовлено і введено в дію наказом Методичні рекомендації щодо відрядження, направлення на стажування, підвищення кваліфікації в КПІ ім. Ігоря Сікорського.
- Забезпечується виконання завдання «Стратегії розвитку КПІ ім. Ігоря Сікорського на 2020-2025 роки» в сфері міжнародної діяльності. Триває робота над договорами і меморандумами про взаєморозуміння, які мають закріпити результати проведених у цей період переговорів.

Викладачі всього світу зіткнулися з унікальними та вагомими проблемами необхідності адаптації та термінового відтворення навчального середовища, яке мало б відбуватися повністю в Інтернеті. Цей перехід від особистого до віртуального навчання змусив багатьох студентів переоцінити міжнародних постачальників освітніх послуг та достатність підтримки, яку вони пропонують.

Наразі залишитися лідером освітньої галузі непросто. Командам університетів необхідно було швидко реагувати на новітні виклики. Адміністрації та науково-педагогічному персоналу довелося переоцінити та запровадити нові стратегії

підтримки міжнародних освітніх програм під час глобальної пандемії шляхом розробки нових підходів до організації освітнього, господарського та управлінського процесів.

Завдяки постійним комунікаціям, необмеженим консультаціям та урізноманітненню каналів спілкування розширено доступ до аудиторії. Освітняни сподіваються, що це підтримає довіру та дозволить зменшити напругу для студентів, їх близьких та викладачів.

Ми вітаємо неймовірну гнучкість та спритність, яку показали наші співробітники та партнери, працюючи над колективним оновленням норм міжнародної освіти в університеті.

---

i Українське студентство в Польщі: політика залучення, інтеграції та мотивації і плани студентства.
<https://cedos.org.ua/uk/articles/ukrainski-studenty-v-polshchi-polityky-zaluchennia-intehratsii-ta-motyvatsiia-i-plany-studentiv>

ii Українські студенти у Словаччині: політики залучення, інтеграції та мотивація і плани студентів
<https://cedos.org.ua/uk/articles/ukrainski-studenty-u-slovachchyni-polityky-zaluchennia-intehratsii-ta-motyvatsiia-i-plany-studentiv>

iii Українське студентство в Угорщині: політики залучення, інтеграції та мотивація і плани студентства
<https://cedos.org.ua/uk/articles/ukrainski-studenty-v-uhorshchyni-polityky-zaluchennia-intehratsii-ta-motyvatsiia-i-plany-studentiv#motyv>

iv Дані управління освіти Угорщини
https://www.oktatas.hu/felsooktatas/kozerdeku_adatok/felsooktatasi_adatok_kozzetetele/felsooktatasi_statisztikak/!DARI_FelsooktStat/oh.php?id=fir_int_stat

v Українське студентство в Чехії: політики залучення, інтеграції та мотивація і плани студентства.
<https://cedos.org.ua/uk/articles/ukrainski-studenty-v-chehii-polityky-zaluchennia-intehratsii-ta-motyvatsiia-i-plany-studentiv#mot>

vi Міграція в Україні. цифри і факти, 2019. Звіт Міжнародної організації з міграції Агентства ООН з питань міграції
https://iom.org.ua/sites/default/files/iom-ukraine_facts-ukr_2019.pdf

vii Статистика на сайті Українського державного центру міжнародної освіти <https://studyinukraine.gov.ua/zhittya-v-ukraini/inozemni-studenti-v-ukraini/>

viii Перша десятка країн за походженням іноземних студентів в Україні на 2019 рік за даними УДЦМО
https://www.google.com/maps/d/edit?mid=1xOlwyGTetY_cY0yLZJwLz_5eVJVNaWzA&usp=sharing

ix Chinese students studying abroad up 8.83% <http://www.chinadaily.com.cn/a/201903/28/WS5c9c355da3104842260b30eb.html>

- x WORLD MIGRATION REPORT 2020 of the International Organization for Migration (IOM). https://publications.iom.int/system/files/pdf/wmr_2020.pdf
- xi End of Year Summary of International Student Data 2019 <https://internationaleducation.gov.au/research/International-Student-Data/Documents/MONTHLY%20SUMMARIES/2019/December%202019%20End%20of%20year%20summary.pdf>
- xii How COVID-19 is Impacting Prospective International Students Across the Globe. <https://info.qs.com/rs/335-VIN-535/images/How-COVID-19-is-Impacting-Prospective-International-Student-%20Across-the-Globe-white-paper.pdf>
- xiii Як треба оновлювати університети під час і після COVID-19. <https://forea.kpi.ua/yak-treba-onovlyuvati-universiteti-pid-chas-i-pislya-covid-19/>
- xiv Covid-19: менше 25% співробітників вважають повернення до занять в кампусах безпечним. <https://forea.kpi.ua/covid-19-menshe-25-spivrobotnikiv-vvazhayut-povernennya-do-zanyat-v-kampusah-bezpechnim-2/>
- xv Ускладнення мобільності студентів негативно вплинуло на наукові дослідження. <https://forea.kpi.ua/porushennya-mobilnosti-studentiv-negativno-vplinulo-na-naukovi-doslidzhennya/>
- xvi The Future of International Student Recruitment: The Tools You Need to Use. <https://www.qs.com/portfolio-items/future-of-student-recruitment-tools-you-need-to-use/>
- xvii Режим роботи підрозділів КПІ під час карантину. <https://kpi.ua/node/17983>
- xviii КПІ запускає нову платформу дистанційного навчання "Сікорський". <https://kpi.ua/distance-sikorsky>
- xix Система «Електронний кампус»: відтепер відомості для внесення результатів семестрового контролю формуються та заповнюються онлайн. <https://kpi.ua/node/18020>
- xx Дізнатися про освіту в КПІ без ризику для здоров'я: КПІАбітFEST пройшов в онлайн-режимі. <https://kpi.ua/2020-04-11>
- xxi ФОРСАЙТ COVID-19. <http://wdc.org.ua/uk/covid19-project>
- xxii COVID-19: Форсайт для столиці. <https://kpi.ua/covid19-kyiv>
- xxiii КПІ – Університет Інха: започаткування співпраці <https://kpi.ua/2020-02-20-kr>
- xxiv КПІ ім. Ігоря Сікорського стане партнером проєкту TABIP <https://kpi.ua/2020-02-12>
- xxv Іміджева політика університету сприяє набору іноземних громадян на навчання в КПІ <https://kpi.ua/files/2020-kr30.pdf>